

הַלְבוֹת בֵּית הַבְּחִירָה פֶּרֶק ב

א. הַמִּזְבֵּחַ, מְקוֹמוֹ מְכוּן בְּיוֹתֵר; וְאֵין מִשְׁנִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר "וְזֶה-מִּזְבֵּחַ לְעֹלָה, לְיִשְׂרָאֵל" (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כב,א). וּבַמִּקְדָּשׁ נֶעֱקַד יִצְחָק אֲבִינוּ, שֶׁנֶּאֱמַר "וְלֹךְ-לְךָ, אֶל-אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה" (בְּרֵאשִׁית כב,ב) וְנֶאֱמַר "וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת-הַבַּיִת, בְּהַר הַמּוֹרִיָּה" (רָאָה מַלְכִּים א ו,י; דְּבָרֵי הַיָּמִים ב ג,א). וּמִסֵּרֶת בְּיַד הַכֹּל, שֶׁהַמָּקוֹם שָׁבָנָה בּוֹ דָּוִיד וּשְׁלֹמֹה הַמִּזְבֵּחַ בְּגֶרֶן אַרְוֹנָה הוּא הַמָּקוֹם שָׁבָנָה בּוֹ אֲבִרְהֶם הַמִּזְבֵּחַ וְעֶקֶד עָלָיו יִצְחָק, וְהוּא הַמָּקוֹם שָׁבָנָה בּוֹ נֹחַ כְּשִׁיצָא מִן הַתֵּבָה, וְהוּא הַמִּזְבֵּחַ שֶׁהִקְרִיב עָלָיו קִין וְהָבֵל. וְבוֹ הִקְרִיב אָדָם הָרֹאשׁוֹן כְּשֶׁנִּבְרָא קֶרֶבֶן, וּמִשָּׁם נִבְרָא; אָמְרוּ חֲכָמִים, אָדָם מִמְּקוֹם כְּפָרְתּוֹ נִבְרָא.

ב. מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ מְכוּנוֹת הֶרְבֵּה, וְצוּרְתוֹ יְדוּעָה אִישׁ מֵאִישׁ. וּמִזְבֵּחַ שָׁבָנוּ בְּנֵי הַגּוֹלָה, כְּעֵין מִזְבֵּחַ שֶׁעָתִיד לְהִבְנוֹת עֲשׂוּהוּ; וְאֵין לְהוֹסִיף עַל מִדָּתוֹ, וְלֹא לְגַרֵעַ מִמֶּנָּה. וּשְׁלֹשָׁה נְבִיאִים עָלוּ עִמָּהֶם מִן הַגּוֹלָה אֶחָד הָעִיד לָהֶן עַל מָקוֹם הַמִּזְבֵּחַ, וְאֶחָד הָעִיד לָהֶן עַל מִדּוֹתָיו; וְאֶחָד הָעִיד לָהֶן שֶׁמִּקְרִיבִין עַל הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה כָּל הַקֶּרְבָּנוֹת, אֵף עַל פִּי שְׂאִין שָׁם בֵּית.

ג. מִזְבֵּחַ שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה, וְשֶׁעָשָׂה שְׁלֹמֹה, וְשֶׁעָשׂוּ בְּנֵי הַגּוֹלָה, וְשֶׁעָתִיד לְהַעֲשׂוֹת כָּלֵן עֶשֶׂר אַמּוֹת גְּבוּהָ כָּל אֶחָד מֵהֶן; וְזֶה הַכְּתוּב בַּתּוֹרָה "שְׁלֹשׁ אַמּוֹת, קִמָּתוֹ" (שְׁמוֹת כז,א; שְׁמוֹת לח,א), מָקוֹם הַמַּעֲרָכָה בְּלִבָּד. וּמִזְבֵּחַ שֶׁעָשׂוּ בְּנֵי הַגּוֹלָה, וְכֵן הָעָתִיד לְהִבְנוֹת מִדַּת אֶרְכּוֹ וְרַחְבּוֹ, שְׁלוּשִׁים וּשְׁתֵּים אַמּוֹת עַל שְׁלוּשִׁים וּשְׁתֵּים.

ד. עֶשֶׂר אַמּוֹת שְׁלֵגְבֵּה הַמִּזְבֵּחַ מֵהֶן בְּאַמָּה בַּת חֲמִשָּׁה טַפָּחִים, וּמֵהֶן בְּאַמָּה בַּת שֵׁשֶׁה טַפָּחִים; וְשֶׁאֵר כָּל אַמּוֹת הַבִּנְיָן, בַּת שֵׁשֶׁה טַפָּחִים. וְגְבוּהָ כָּל הַמִּזְבֵּחַ, שְׁמוֹנֶה וּחֲמִשִּׁים טַפָּח. וְכֵן הִיְתָה מִדָּתוֹ, וְצוּרְתוֹ:

ה. עָלָה חֲמִשָּׁה טַפָּחִים, וְכִנֹּס חֲמִשָּׁה טַפָּחִים; זֶה הוּא יִסּוּד: נִמְצָא רַחֵב שְׁלוּשִׁים אַמָּה וּשְׁנֵי טַפָּחִים, עַל רַחֵב שְׁלוּשִׁים אַמָּה וּשְׁנֵי טַפָּחִים. עָלָה שְׁלוּשִׁים טַפָּח, וְכִנֹּס חֲמִשָּׁה טַפָּחִים; זֶה הוּא סוּבֵב: נִמְצָא רַחְבּוֹ שְׁמוֹנֶה וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְאַרְבָּעָה טַפָּחִים, עַל שְׁמוֹנֶה וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְאַרְבָּעָה טַפָּחִים. וּמָקוֹם הַקֶּרְנֹת, אַמָּה מִזֶּה וְאַמָּה מִזֶּה סְבִיב; וְכֵן מָקוֹם רִגְלֵי הַכּוֹהֲנִים, אַמָּה סְבִיב: נִמְצָא מָקוֹם הַמַּעֲרָכָה רַחֵב אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְאַרְבָּעָה טַפָּחִים, עַל אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְאַרְבָּעָה טַפָּחִים.

ו. גְּבוּהָ כָּל קֶרֶן וְקֶרֶן, חֲמִשָּׁה טַפָּחִים; וְרַבּוּעַ כָּל קֶרֶן, אַמָּה עַל אַמָּה. וְאַרְבַּע הַקֶּרְנֹת, חֲלוּלוֹת הָיוּ מִתּוֹכָן. וְגְבוּהָ מָקוֹם הַמַּעֲרָכָה, שְׁמוֹנֶה עֶשֶׂר טַפָּח.

ז. נִמְצָא חֲצִי גְבוּהָ הַמִּזְבֵּחַ, כְּשֶׁשָּׁה טַפָּחִים מִסּוֹף הַסּוּבֵב וּלְמַטָּה; וְחוּט שְׁלֹסְקָרָה הָיָה חָגוּר בְּאַמְצַע הַמִּזְבֵּחַ, לְהַבְדִּיל בֵּין דָּמִים הָעֲלִיוֹנִים לְדָמִים הַתַּחְתּוֹנִים: וְנִמְצָא גְבוּהוֹ מִן הָאֶרֶץ עַד מָקוֹם הַמַּעֲרָכָה, תִּשְׁעָ אַמּוֹת פָּחוֹת טַפָּח; וְזוֹ הִיא צוּרְתוֹ לְפִי מִדּוֹתָיו [אִיּוֹר הוֹשֵׁמֶט כֹּאן].

ח. יִסּוּד הַמִּזְבֵּחַ, לֹא הָיָה מְקִיף מֵאַרְבַּע רוּחוֹתָיו כְּמוֹ הַסּוּבֵב, אֲלָא הָיָה הַיִּסּוּד מְשׁוּךְ כְּנֶגֶד כָּל רוּחַ צָפוֹן וּמַעֲרָב, וְאוֹכֵל בְּדָרוֹם אַמָּה אַחַת וּבִמְזָרֵחַ אַמָּה אַחַת; וְקֶרֶן דְּרוֹמִית מְזָרְחִית,

לא הָיָה לָהּ יָסוּד. וּבְקֶרֶן מַעֲרֵבִית דְּרוּמִית, הָיוּ שְׁנֵי נִקְבִּים כְּמִין שְׁנֵי חֲטָמִין דִּקִּין; וְהֵן הִנְקֵרְאִין שִׁיתִין: שְׁהַדְמִים יוֹרְדִין בְּהֵן וּמִתְעַרְבִין בְּאַמָּה, וַיּוֹצֵאִין לְנַחַל קִדְרוֹן. וּלְמִטָּה בְּרָצְפָה בְּאוֹתָהּ הִקְרָן הָיָה מְקוֹם אִמָּה עַל אִמָּה, וְטַבְלָה שְׁלִישִׁישׁ וְטַבְעַת קְבוּעָה בָּהּ, שָׁבוּ יוֹרְדִין לִשְׁתֵּית וּמִנְקִין אוֹתוֹ, וְזוֹ הִיא צוּרְתוֹ [אִיּוֹר הוֹשֵׁמֶט כֹּאן].

ז. וְכִבֵּשׁ הָיָה בְּנוֹי לְדְרוֹמוֹ שְׁלִמְזִבְחַ אֲרָכוֹ שְׁלוּשִׁים וּשְׁתַּיִם, עַל רֹחַב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה; וְהָיָה אוֹכַל בְּאַרְצָן שְׁלוּשִׁים אַמָּה מִצֵּד הַמִּזְבֵּחַ, וּפּוֹרֵחַ מִמֶּנּוּ אַמָּה עַל הַיָּסוּד וְאַמָּה עַל הַסּוֹבֵב. וְאִיּוֹר מִעֵט הָיָה מִפְּסִיק בֵּין הַכֶּבֶשׂ לַמִּזְבֵּחַ, כְּדִי לִתֵּן הָאֲבָרִים בְּזִרְיָקָה. וְגִבָּה הַכֶּבֶשׂ תִּשְׁעַ אַמּוֹת פָּחוֹת שְׁתוֹת, עַד כְּנֶגֶד הַמַּעֲרָכָה. וּשְׁנֵי כִבָּשִׁים קִטְנִים יוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ, שְׁבָהֶם פּוֹנִים לַיָּסוּד וְלַסּוֹבֵב וּמִבְדִּילִין מִן הַמִּזְבֵּחַ כְּמִלּוֹא נִימָה.

י. וַחֲלוֹן הָיְתָה בְּמַעֲרָבוֹ שְׁלִכְכֵּשׁ, אִמָּה עַל אִמָּה; וּרְבוּבָה הָיְתָה נִקְרָאת: שְׁבָה נֹתֶנִין פְּסוּלֵי חֲטָאת הָעוֹף, עַד שֶׁתַּעֲבֹר צוּרְתָהּ; וְתֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. וּשְׁנֵי שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ בְּמַעֲרֵב הַכֶּבֶשׂ אֶחָד שְׁלִישִׁישׁ, שְׁנוֹתֵנִין עָלָיו אֶת הָאֲבָרִים; וְאֶחָד שְׁלִכְסָף, שְׁנוֹתֵנִין עָלָיו כְּלֵי הַשְּׂרֵת.

יא. כְּשֶׁבוֹנִין הַמִּזְבֵּחַ בּוֹנִין אוֹתוֹ כְּלוֹ אָטוּם כְּמִין עֲמוּד, וְאִין עוֹשִׂין בּוֹ חָלָל כָּלָל; אֲלֹא מִבִּיא אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת גְּדוּלוֹת וּקְטָנוֹת, וּמִבִּיא סִיד וְזָפֶת וְקוֹנִיָּה, וּמִמָּחָה וְשׁוֹפָךְ לְתוֹךְ מִלְּבָן גְּדוֹל כְּמִדָּתוֹ, וּבּוֹנָה וְעוֹלָה.

יב. וְנוֹתֵן בְּתוֹךְ הַבִּנְיָן גּוֹף שְׁלֵעִץ אוֹ אֶבֶן בְּקֶרֶן דְּרוּמִית מְזֻרְחִית, כְּמִדַּת הַיָּסוּד; וְכֵן נוֹתֵן בְּתוֹךְ כָּל קֶרֶן וְקֶרֶן, עַד שִׁישְׁלִים הַבִּנְיָן וַיִּסִּיר הַגּוֹפִים שֶׁבְּתוֹךְ הַבִּנְיָן: כְּדִי שֶׁתִּשָּׂאֵר קֶרֶן דְּרוּמִית מְזֻרְחִית בְּלֹא יָסוּד, וַיִּשָּׂאֲרוּ הַקֶּרְנוֹת חֲלוּלִין.

יג. אַרְבַּע קֶרְנוֹת שְׁלִמְזִבְחַ, וַיִּסּוּדוֹ, וְרַבּוּעוֹ מַעֲכָבִין; וְכָל מִזְבֵּחַ שָׂאִין לוֹ קֶרֶן, וַיִּסּוּד, וְכִבֵּשׁ, וְרַבּוּעַ הָרִי הוּא פְּסוּל, שֶׁאֲרַבְעָתָן מַעֲכָבִין. אֲבָל מִדַּת אֲרָכוֹ, וּמִדַּת רֹחְבוֹ, וּמִדַּת קוּמָתוֹ אֵינָן מַעֲכָבִין: וְהוּא שְׁלֹא יִפְחַת מֵאַמָּה עַל אִמָּה בְּרוּם שְׁלוּשׁ אַמּוֹת, כְּשֶׁעוֹר מְקוֹם הַמַּעֲרָכָה שְׁלִמְזִבְחַ מְדָבֵר.

יד. מִזְבֵּחַ שֶׁנִּפְגַּם מִבְּנִינוֹ אִם נִפְגַּם מִבְּנִינוֹ טַפַּח, פְּסוּל; פָּחוֹת מִטַּפַּח, כָּשֵׁר וְהוּא שְׁלֹא יִהְיֶה בִּנְשָׂאֵר, אֶבֶן פְּגוּמָה.